

ATT TÄNKA PÅ NÄR MAN ÄR VUXEN PÅ NÄTET

BERÄTTA VEM DU ÄR

När man som vuxen befinner sig på ungas mötesplatser på nätet är det viktigt att man är öppen med sin identitet och sitt syfte. Man bör tydligt markera sin ålder och varför man befinner sig i dessa miljöer, dels för att inte lura barn att ta farliga kontakter på nätet och dels för att tydligt skilja sig från de vuxna som är ute efter att begå övergrepp mot barn. Det kan vara lockande att skaffa sig en falsk nätidentitet i syfte att spionera, eftersom det är så enkelt. Som ansvarstagande vuxen måste man dock avstå från den möjligheten till förmån för ett öppet deltagande.

PRATA OM RISKERNA

Det finns risker på nätet, precis som i riktiga livet. Några av de här riskerna känner vuxna till bättre medan de unga har bättre koll på annat. Att prata om riskerna minskar dem. Det finns flera goda råd för säker nätanvändning, som kan användas som utgångspunkt för samtal om hur man kan förhålla sig till riskerna. På **kulturer.net** och **medieradet.se** finns tips att ladda ner.

RISKBEDÖMNING

Samtidigt måste dessa risker ställas mot de stora fördelar nätet erbjuder. När vi skickar våra barn till skolan på morgonen gör vi en riskbedömning även om den sker utan att vi tänker på det. Trafiken, skolgården och cykeln är exempel på potentiella faror vi lärt oss leva med. Vi låter inte dessa faror hindra livet utan hittar lösningar för att låta barnen leva ett rikt liv; övergångsställen, kamratstödjare, cykelhjälm. Precis som vi gör med dessa riskbedömningar i vardagen måste vi göra med barnens nätanvändning. Att finnas ute på nätet med namn, foto och e-postadress kan vara mycket viktigt för en ung människa. Det bör absolut inte förhindras bara för att det finns vuxna som inte kan uppföra sig.

LINGUAPHONEPRINCIPEN

Det finns en mycket mänsklig önskan att hitta genvägar till alla lösningar. Hade vi inte varit lata till naturen hade vi kanske inte uppfunnit hjulet. Det här är någonting som marknadsförare utnyttjar för att sälja produkter vi inte egentligen behöver. Det finns företag som försöker sälja tekniska lösningar på mänskliga problem, t ex filterprogram till datorer eller system som påstås kunna förhindra internetfusket. Jag kallar det för *Linguaphoneprincipen* när vi på detta sätt försöker slippa arbete genom att köpa något istället, därför att det liknar det sätt på vilket många köpte en språkkurs och sedan ställde in den i bokhyllan. De som lärde sig språk med hjälp av Linguaphone gjorde detta med en tillsats av hårt arbete. För dem som inte la ner hårt arbete hjälpte det inte att de köpte språkkursen. Mänskliga problem tar tid och kraft att lösa. Det faktum att någon har en produkt att sälja förändrar inte denna omständighet. Ska vi få bort fusket och mobbningen på internet måste vi lägga ner många timmars arbete tillsammans med eleverna. De enda som tjänar på att vi köper tekniska lösningar är de företag som vill sko sig på vår osäkerhet.

EN ARENA

För första gången i nedtecknad västerländsk historia finns en arena – internet – där även marginaliserade grupper kan uttrycka sig. Barn har sällan makt över sin tillvaro, men tack vare att möjligheterna att uttrycka sig ökar, ökar också makten. Det här förhållandet kommer att medföra att det publiceras mängder av oönskat material, men det är en nackdel vi får acceptera, eftersom fördelarna är enorma och oöverblickbara. Och just det oöverblickbara kanske är en av de riktigt stora fördelarna med internet. Vi får äntligen upp saker till ytan; mobbning, fusk med skolarbeten, övergrepp mot barn, pornografi är inga nya företeelser, men de syns som aldrig förr tack vara internet. Det kan vara vår chans att bekämpa dessa urgamla problem, för det är lättare att slåss mot en fiende man ser.

INGET NYTT UNDER SOLEN

Det mesta på internet är gamla företeelser i nya kläder. Om vi ägnar lite tid åt att orientera oss på nätet kommer vi att känna igen djupt mänskliga behov; att visa vem man är, att hitta själsfränder, att ventilera viktiga frågor, att ha roligt, att få utlopp för aggressioner, att vara kreativ. Vi hittar kärlek och vänskap likaväl som mobbning och lögn. Allt detta måste behandlas som mänskliga fenomen, inte tekniska. Och mänskliga problem är vi vuxna experter på. Om vi kan hitta ett sätt att finnas där för våra unga medborgare även på nätet, skulle vi kunna bidra med goda råd om konfliktlösning, kärlek, hat, vänskap, sex, rasism, mobbning, lagar och etik. För att vara en sådan god vuxen på nätet krävs ingen teknisk kompetens. Och skulle någon teknisk kunskap krävas, finns ju alla unga nätanvändare att fråga.

Vi ses på nätet!

